

Kolokwium nr 52: piątek 18.11.2016, godz. 8:15-9:00, materiał zad. 1–140, 501-585.

Kolokwium nr 53: piątek 25.11.2016, godz. 8:15-9:00, materiał zad. 1–150, 501-592.

Kolokwium nr 54: piątek 2.12.2016, godz. 8:15-9:00, materiał zad. 1–283, 501-642.

4. Ciągi liczbowe.

Zadania do omówienia na ćwiczeniach 8,18.11.2016 (grupa 1 lux).

Zadania z rozwiązaniami.

585. Wskaż liczbę rzeczywistą k , dla której podana granica istnieje i jest dodatnią liczbą rzeczywistą. Podaj wartość granicy dla tej wartości parametru k . Jeżeli odpowiedź jest liczbą wymierną, podaj ją w postaci ułamka nieskracalnego lub liczby całkowitej.

a) $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(n^k \cdot \binom{n}{3} \right) = \dots$ dla $k = \dots$

b) $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(n^k \cdot \binom{n+4}{n} \right) = \dots$ dla $k = \dots$

c) $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(n^k \cdot \binom{2n}{4} \right) = \dots$ dla $k = \dots$

d) $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(n^k \cdot \binom{2n+2}{5} \right) = \dots$ dla $k = \dots$

e) $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(n^k \cdot \binom{2n+2015}{6} \right) = \dots$ dla $k = \dots$

586. Obliczyć wartość granicy

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{n}{\sqrt{n^4+n}} + \frac{n+1}{\sqrt{n^4+n+1}} + \frac{n+2}{\sqrt{n^4+n+2}} + \frac{n+3}{\sqrt{n^4+n+3}} + \dots + \frac{9n}{\sqrt{n^4+9n}} \right).$$

587. Obliczyć wartość granicy

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{4n^2}{n^3} + \frac{4n^2+n}{n^3+1} + \frac{4n^2+2n}{n^3+2} + \frac{4n^2+3n}{n^3+3} + \frac{4n^2+4n}{n^3+4} + \dots + \frac{9n^2-n}{n^3+5n-1} + \frac{9n^2}{n^3+5n} \right).$$

588. Obliczyć wartość granicy

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{\binom{n}{0}}{\sqrt{4^n+1}} + \frac{\binom{n}{1}}{\sqrt{4^n+3}} + \frac{\binom{n}{2}}{\sqrt{4^n+9}} + \frac{\binom{n}{3}}{\sqrt{4^n+27}} + \dots + \frac{\binom{n}{n-1}}{\sqrt{4^n+3^{n-1}}} + \frac{\binom{n}{n}}{\sqrt{4^n+3^n}} \right).$$

589. Obliczyć granicę

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{n^2+1} + \sqrt{4n^2+1} + \sqrt{9n^2+1} + \sqrt{16n^2+1} + \sqrt{25n^2+1} + \sqrt{36n^2+1} + \dots + \sqrt{n^4+1}}{n^k}$$

dla tak dobranej wartości naturalnej parametru k , aby granica ta była liczbą rzeczywistą dodatnią.

590. Obliczyć wartość granicy

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{\sqrt{1+2} + \sqrt{16+16} + \sqrt{2^8+2^7} + \sqrt{2^{12}+2^{10}} + \sqrt{2^{16}+2^{13}} + \dots + \sqrt{2^{4n}+2^{3n+1}}}{4^n+1}.$$

591. Obliczyć granicę (ciągu)

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{\sqrt{1+1}}{\sqrt{n^{24}+1}} + \frac{\sqrt{1+2^6}}{\sqrt{n^{24}+2^6}} + \frac{\sqrt{1+3^6}}{\sqrt{n^{24}+3^6}} + \dots + \frac{\sqrt{1+k^6}}{\sqrt{n^{24}+k^6}} + \dots + \frac{\sqrt{1+n^{18}}}{\sqrt{n^{24}+n^{18}}} \right).$$

Wskazówka-przypomnienie: $1^3 + 2^3 + 3^3 + \dots + n^3 = \frac{n^2 \cdot (n+1)^2}{4}$.

592. Obliczyć granicę (ciągu)

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\frac{2^n}{\sqrt{9^n + 5^n}} + \frac{2^{n-1} \cdot 3}{\sqrt{9^n + 5^{n-1} \cdot 7}} + \frac{2^{n-2} \cdot 3^2}{\sqrt{9^n + 5^{n-2} \cdot 7^2}} + \dots + \frac{2^{n-k} \cdot 3^k}{\sqrt{9^n + 5^{n-k} \cdot 7^k}} + \dots + \frac{3^n}{\sqrt{9^n + 7^n}} \right).$$

5. Kresy zbiorów.

Zadania do omówienia na ćwiczeniach 22,25.11.2016 (grupa 1 lux).

593. Zbiory A i B są niepuste i ograniczone. Zbiór B jest skończony i wszystkie jego elementy są różne od 0. Czy zbiór $\{\frac{a}{b} : a \in A, b \in B\}$ musi być ograniczony? Odpowiedź uzasadnić.

594. A jest takim niepustym zbiorem ograniczonym liczb rzeczywistych, że $\inf A = -3$, $\sup A = 2$. Jakie wartości mogą przyjmować kresy zbioru $\{|a| : a \in A\}$? Odpowiedź uzasadnić przykładem lub dowodem.

595. Podać przykład takich zbiorów A, B , że $\inf A = 2$, $\sup A = 7$, $\inf B = 3$, $\sup B = 10$, $\inf(A \cap B) = 4$, $\sup(A \cap B) = 6$, $A \cap \mathbb{N} = B \cap \mathbb{N} = \emptyset$.

Przeczytaj poniższe warunki. Które z nich są równoważne temu, że $g = \sup A$?

596. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g \right) \wedge \left(\forall_{\varepsilon > 0} \exists_{a \in A} a < g + \varepsilon \right)$
597. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g \right) \wedge \left(\forall_{\varepsilon > 0} \exists_{a \in A} |a - g| < \varepsilon \right)$
598. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g \right) \wedge \left(\forall_{\varepsilon > 0} \exists_{a \in A} a > g - 2\varepsilon \right)$
599. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g \right) \wedge \left(\forall_{\varepsilon > 0} \exists_{a \in A} a > g - \frac{\varepsilon}{2} \right)$
600. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g \right) \wedge \left(\forall_{n \in \mathbb{N}} \exists_{a \in A} a > g - \frac{1}{n} \right)$
601. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g \right) \wedge \left(\forall_{n \in \mathbb{N}} \exists_{a \in A} n^2(g - a) < \frac{1}{n} \right)$
602. $\left(\forall_{a \in A} a < g \right) \wedge \left(\forall_{\varepsilon > 0} \exists_{a \in A} (a - g)^2 < \varepsilon \right)$
603. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g \right) \wedge \left(\forall_{\varepsilon > 0} \exists_{a \in A} (a - g)^2 < \varepsilon \right)$
604. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g \right) \wedge \left(\forall_{\varepsilon < g} \exists_{a \in A} a > \varepsilon \right)$
605. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g \right) \wedge \left(\forall_{\varepsilon < g} \exists_{a \in A} a > g - \varepsilon \right)$

606. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g\right) \wedge \left(\forall_{0 < \varepsilon < 1} \exists_{a \in A} a > g - \varepsilon\right)$
607. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g\right) \wedge \left(\forall_{\varepsilon > 0} \exists_{a \in A} a \geq g - \varepsilon\right)$
608. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g\right) \wedge \left(\forall_{\varepsilon \geq 0} \exists_{a \in A} a \geq g - \varepsilon\right)$
609. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g\right) \wedge \left(\forall_{\varepsilon \geq 0} \exists_{a \in A} a > g - \varepsilon\right)$
610. $\left(\forall_{a \in A} a \leq g\right) \wedge \left(\forall_{a \in A} \exists_{b \in A} b \geq \frac{g+a}{2}\right)$
611. $\left(\exists_{a \in A} a \leq g\right) \wedge \left(\forall_{a \in A} a \leq g\right) \wedge \left(\forall_{a \in A} \exists_{b \in A} b \geq \frac{g+a}{2}\right)$
612. $\left(\exists_{a \in A} a^2 \geq 0\right) \wedge \left(\forall_{a \in A} a \leq g\right) \wedge \left(\forall_{a \in A} \exists_{b \in A} b \geq \frac{g+a}{2}\right)$
613. $\left(\exists_{a \in A} a \leq g\right) \wedge \left(\forall_{\varepsilon > 0} \exists_{a \in A} a > g - \varepsilon\right)$

W każdym z poniższych zadań podaj kresy zbioru Z oraz określ, czy kresy należą do zbioru Z .

614. $Z = \left\{ \frac{3}{n} - \frac{5}{m^2} : m, n \in \mathbb{N} \right\}$
615. $Z = \left\{ \frac{mn^2}{m^2 + n^4} : m, n \in \mathbb{N} \right\}$
616. $Z = \{ |x+y| - |x| - |y| : x, y \in \mathbb{R} \}$
617. $Z = \left\{ \frac{1}{5^n - 3^m} : m, n \in \mathbb{N} \right\}$
618. $Z = \left\{ \frac{mn}{m^2 + 9n^2} : m, n \in \mathbb{N} \right\}$
619. $Z = \left\{ \frac{m^2 + 5n^2}{mn} : m, n \in \mathbb{N} \right\}$
620. $Z = \left\{ \frac{3m^2 + 7n^2}{mn} : m, n \in \mathbb{N} \right\}$
621. $Z = \left\{ \frac{m+n}{p} : m, n, p \in \mathbb{N} \wedge m^2 > 2p^2 \wedge n^2 > 3p^2 \right\}$
622. $Z = \left\{ \frac{mn}{m^2 + n^2 + 1} : m, n \in \mathbb{N} \right\}$

Niepotrzebne skreślić.

W każdej parze ramek tylko jedna zawiera sensowne uzupełnienie tekstu matematycznego.

Twierdzenie 623. Niech A i B będą niepustymi zbiorami ograniczonymi. Niech

$C = \{a - b : a \in A \wedge b \in B\}$. Wtedy $\inf C = \boxed{\inf A - \sup B} \boxed{\sup B - \inf A}$.

Dowód:

Niech $d = \inf A$ i $g = \sup B$. Wtedy z warunku $d = \inf A$ wynika, że

$$(1) \quad \boxed{\forall_{a \in A} \exists_{a \in A} a \leq d} \boxed{a \geq d}$$

oraz

$$(2) \quad \boxed{\forall_{\varepsilon > 0} \exists_{\varepsilon > 0} \forall_{a \in A} \exists_{a \in A} a < d + \varepsilon} \boxed{a > d - \varepsilon}.$$

Podobnie z warunku $g = \sup B$ wynika

$$(3) \quad \boxed{\forall_{b \in B} \exists_{b \in B} b \leq g} \boxed{b \geq g}$$

oraz

$$(4) \quad \boxed{\forall_{\varepsilon > 0} \exists_{\varepsilon > 0} \forall_{b \in B} \exists_{b \in B} b < g + \varepsilon} \boxed{b > g - \varepsilon}.$$

Chcemy wykazać, że $\inf C = e$, gdzie $e = \boxed{d - g} \boxed{g - d}$, czyli, że

$$(5) \quad \boxed{\forall_{c \in C} \exists_{c \in C} c \leq e} \boxed{c \geq e}$$

oraz

$$(6) \quad \boxed{\forall_{\varepsilon > 0} \exists_{\varepsilon > 0} \forall_{c \in C} \exists_{c \in C} c < e + \varepsilon} \boxed{c > e - \varepsilon}.$$

W dowodzie warunku (5) skorzystamy z (1) i (3).

Zakładając (5) wykażemy prawdziwość warunków (1) i (3).

Dowolna Istnieje liczba $c \in C$ jest będąca postaci $c = a - b$, gdzie $a \in A$ i $b \in B$. Z nierówności $\boxed{a \leq d} \boxed{a \geq d}$ i $\boxed{b \leq g} \boxed{b \geq g}$ otrzymujemy

$$\boxed{a - b \leq e} \boxed{a - b \geq e}, \text{ co dowodzi (5).}$$

Założmy Wykażemy teraz prawdziwość warunku (6).

Niech ε będzie dowolną liczbą dodatnią. Wtedy

Znajdziemy taką liczbę dodatnią ε , dla której

istnieje $a \in A$ takie, że $\boxed{a > d - \varepsilon} \boxed{a < d + \frac{\varepsilon}{2}}$ oraz $b \in B$ takie, że $\boxed{b < g + \varepsilon} \boxed{b > g - \frac{\varepsilon}{2}}$. Zatem liczba $c = a - b$ spełnia nierówność $\boxed{c < e + \varepsilon} \boxed{c > e - \varepsilon}$, co kończy dowód warunku (6).

Zadania z rozwiązaniami.

W każdym z poniższych zadań podaj kresy zbioru oraz określ, czy kresy należą do zbioru.

$$624. A = \left\{ \frac{1}{n^2 - 44} : n \in \mathbb{N} \right\} \quad \inf A = \dots \quad \sup A = \dots$$

$$625. B = \left\{ \frac{(-1)^n}{n^2 + 44} : n \in \mathbb{N} \right\} \quad \inf B = \dots \quad \sup B = \dots$$

$$626. C = \left\{ \frac{(-1)^n}{n^2 - 44} : n \in \mathbb{N} \right\} \quad \inf C = \dots \quad \sup C = \dots$$

$$627. D = \left\{ \left(\frac{-1}{3} \right)^n : n \in \mathbb{N} \right\} \quad \inf D = \dots \quad \sup D = \dots$$

$$628. E = \left\{ \sum_{i=1}^n \frac{1}{3^i} : n \in \mathbb{N} \right\} \quad \inf E = \dots \quad \sup E = \dots$$

$$629. A = \left\{ \frac{1}{n^2 - 40n + 350} : n \in \mathbb{N} \right\} \quad \inf A = \dots \quad \sup A = \dots$$

$$630. B = \left\{ \frac{1}{n^2 - 40n + 370} : n \in \mathbb{N} \right\} \quad \inf B = \dots \quad \sup B = \dots$$

$$631. C = \left\{ \frac{1}{n^2 - 40n + 390} : n \in \mathbb{N} \right\} \quad \inf C = \dots \quad \sup C = \dots$$

$$632. D = \left\{ \frac{1}{n^2 - 40n + 410} : n \in \mathbb{N} \right\} \quad \inf D = \dots \quad \sup D = \dots$$

$$633. E = \left\{ \frac{1}{n^2 - 40n + 430} : n \in \mathbb{N} \right\} \quad \inf E = \dots \quad \sup E = \dots$$

$$634. F = \left\{ \frac{m}{n} : m, n \in \mathbb{N} \wedge 3^{n^2} \leq 2^{m^2} \leq 5^{n^2} \right\} \quad \inf F = \dots \quad \sup F = \dots$$

$$635. G = \left\{ \frac{m}{n} : m, n \in \mathbb{N} \wedge 4^{n^2} \leq 2^{m^2} \leq 8^{n^2} \right\} \quad \inf G = \dots \quad \sup G = \dots$$

$$636. H = \left\{ \frac{m}{n} : m, n \in \mathbb{N} \wedge 9^{n^2} \leq 3^{m^2} \leq 27^{n^2} \right\} \quad \inf H = \dots \quad \sup H = \dots$$

$$637. I = \left\{ \frac{m}{n} : m, n \in \mathbb{N} \wedge 16^{n^2} \leq 2^{m^2} \leq 32^{n^2} \right\} \quad \inf I = \dots \quad \sup I = \dots$$

$$638. J = \left\{ \frac{m}{n} : m, n \in \mathbb{N} \wedge 27^{n^2} \leq 3^{m^2} \leq 81^{n^2} \right\} \quad \inf J = \dots \quad \sup J = \dots$$

639. Wyznaczyć (wraz z pełnym uzasadnieniem) kresy zbioru

$$\left\{ \frac{1}{m^2 - 3n^2} : m, n \in \mathbb{N} \right\}.$$

640. Podać przykład takiego niepustego zbioru ograniczonego A , że $0 < \sup A < 1$ oraz $\sup \{a^2 : a \in A\} = \sup A$.

641. Wyznaczyć (wraz z pełnym uzasadnieniem) kresy zbioru

$$Z = \left\{ \frac{k \cdot m^2 \cdot n^3}{k^3 + m^6 + n^9} : k, m, n \in \mathbb{N} \right\}.$$

642. Wyznaczyć (wraz z pełnym uzasadnieniem) kresy zbioru

$$Z = \left\{ \frac{mn}{4m^2 + 9n^2} : m, n \in \mathbb{N} \right\}.$$

6. Szeregi liczbowe – podstawy

Zadania do omówienia na ćwiczeniach 29.11, 2.12.2016 (grupa 1 lux).

Zadania z rozwiązaniami.

643. Podać przykład takiego szeregu **zbieżnego** $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ o wyrazach **dodatnich**, że

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n = \sum_{n=1}^{\infty} a_n^3 = \frac{7}{2}.$$

644. Podać przykład takiego szeregu **zbieżnego** $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ o wyrazach **dodatnich**, że

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n = 3 \quad \text{oraz} \quad \sum_{n=1}^{\infty} (-1)^{n+1} a_n = 1.$$

645. Podać przykład takiego szeregu **zbieżnego** $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ o wyrazach **dodatnich**, że sumy szeregów

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n, \quad \sum_{n=1}^{\infty} a_n^2, \quad \sum_{n=1}^{\infty} a_n^3, \quad \sum_{n=1}^{\infty} a_n^4$$

są liczbami całkowitymi.

646. Podać przykład takiego ciągu (a_n) , że szeregi

$$\sum_{n=1}^{\infty} (a_{3n-2} + a_{3n-1} + a_{3n}), \quad \sum_{n=1}^{\infty} (a_{3n-1} + a_{3n} + a_{3n+1}) \quad \text{oraz} \quad \sum_{n=1}^{\infty} (a_{3n} + a_{3n+1} + a_{3n+2})$$

są zbieżne, a ponadto

$$\sum_{n=1}^{\infty} (a_{3n-2} + a_{3n-1} + a_{3n}) = 6, \quad a_1 + \sum_{n=1}^{\infty} (a_{3n-1} + a_{3n} + a_{3n+1}) = 1$$

oraz

$$a_1 + a_2 + \sum_{n=1}^{\infty} (a_{3n} + a_{3n+1} + a_{3n+2}) = 3.$$

647. Obliczyć sumę szeregu

$$\sum_{n=2}^{\infty} \frac{1}{n^2 - 1}.$$

648. Obliczyć sumę szeregu

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{(3 + (-1)^n)^n}.$$

649. Podać przykład takiego szeregu zbieżnego $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ o wyrazach nieujemnych i sumie równej 1, że dla nieskończenie wielu liczb naturalnych n zachodzi równość $a_n = \frac{1}{\sqrt{n}}$.

650. Rozstrzygnąć zbieżność szeregów

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sqrt{5n^7 + 4n^4 - 1}}{5n^5 - 4n^4 + 1} \quad \text{oraz} \quad \sum_{n=1}^{\infty} \frac{\sqrt{5n^8 + 4n^4 - 1}}{5n^5 - 4n^4 + 1}.$$

651. Dany jest zbieżny szereg geometryczny $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ o sumie S . Wiadomo, że

$$\sum_{n=1}^{\infty} (-1)^n a_n = T.$$

Wyznaczyć sumę szeregu $\sum_{n=1}^{\infty} a_n^2$ w zależności od S i T .

652. Obliczyć sumę szeregu

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2 + 3n}.$$

653. Podać przykład takiego ciągu (a_n) , że szeregi

$$\sum_{n=1}^{\infty} (a_{3n-2} + a_{3n-1} + a_{3n}), \quad \sum_{n=1}^{\infty} (a_{3n-1} + a_{3n} + a_{3n+1}) \quad \text{oraz} \quad \sum_{n=1}^{\infty} (a_{3n} + a_{3n+1} + a_{3n+2})$$

są zbieżne, a ponadto

$$\sum_{n=1}^{\infty} (a_{3n-2} + a_{3n-1} + a_{3n}) = 1, \quad a_1 + \sum_{n=1}^{\infty} (a_{3n-1} + a_{3n} + a_{3n+1}) = 4$$

oraz

$$a_1 + a_2 + \sum_{n=1}^{\infty} (a_{3n} + a_{3n+1} + a_{3n+2}) = 9.$$

654. Podać przykład takiego szeregu **zbieżnego** $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ o wyrazach **wymiernych dodatnich**, że jego suma jest liczbą wymierną, a ponadto zachodzi równość

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n^2 = \sum_{n=1}^{\infty} a_n^4.$$

Dla podanego przykładu obliczyć wartości sum $S_1 = \sum_{n=1}^{\infty} a_n$, $S_2 = \sum_{n=1}^{\infty} a_n^2$ oraz $S_4 = \sum_{n=1}^{\infty} a_n^4$.

655. Podać przykład takiego szeregu **zbieżnego** $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ o wyrazach **wymiernych dodatnich**, że sumy $S_1 = \sum_{n=1}^{\infty} a_n$, $S_2 = \sum_{n=1}^{\infty} a_n^2$ oraz $S_4 = \sum_{n=1}^{\infty} a_n^4$ są liczbami całkowitymi, a ponadto zachodzi równość $S_2 = S_4$. Dla podanego przykładu podać wartości sum S_1 , S_2 i S_4 .

Wskazówka: Nie istnieje czysty szereg geometryczny spełniający warunki zadania, ale przykład można skonstruować odpowiednio modyfikując szereg geometryczny.

656. Obliczyć sumę szeregu

$$\sum_{n=3}^{\infty} \frac{1}{n^3 - 4n}.$$

657. Obliczyć sumę szeregu

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{1}{n^2 + 5n}.$$

658. Podać przykład takiego szeregu **zbieżnego** $\sum_{n=1}^{\infty} a_n$ o wyrazach **wymiernych dodatnich**, że zachodzi równość

$$\sum_{n=1}^{\infty} a_n = \sum_{n=1}^{\infty} a_n^3.$$

Dla podanego przykładu obliczyć wartości sum $S_1 = \sum_{n=1}^{\infty} a_n$ oraz $S_3 = \sum_{n=1}^{\infty} a_n^3$.